

GROOTOUDERS FAVORIET ALS OPPAS OMA, STEL JE GRENZEN

Structureel op de kleinkinderen passen vinden veel grootouders een verrijking. Toch waarschuwt pedagoog Marijke Bisschop, auteur van 'Helpen zorgen voor je kleinkinderen', voor al teveel oppasenthousiasme. „Ik zie actieve vrouwen veranderen in oma's die thuis blijven voor de kleinkinderen." Haar advies: „Weet waar je aan begint."

In het huis van opa Jan en oma Baukje van der Heide in het Friese Harkema is het vier dagen per week een drukte van jewelste. Kleinzoon Jorryt (4) en kleindochters Ilse (2), Marrit (2) en Naomi (1), kinderen van hun twee dochters, zijn er van 's ochtends zeven tot na het avondeten. „Het is soms hectisch, maar altijd verschrikkelijk leuk", zegt Jan van der Heide. Het oppasavontuur van Van der Heide en zijn vrouw begon direct na het zwangerschapsverlof van hun oudste dochter. „Ze vroeg of we wilden oppassen, daar hebben we geen seconde over nagedacht. We vinden het een voorrecht om onze kleinkinderen van zo nabij te zien opgroeien."

Grootouders hebben een belangrijk aandeel in de kinderopvang, blijkt uit onderzoek van Ook!, een tijdschrift voor opa's en oma's. Zeker negentig procent van de ondervraagde grootouders past op. Bijna de helft doet dat op vaste dagen voor gemiddeld zeven uur per week.

Ouders zouden vooral om emotionele redenen voor deze vorm van opvang kiezen. Bijvoorbeeld omdat ze het belangrijk vinden dat hun ouders betrokken zijn bij de ontwikkeling van hun kinderen. In zeventien procent van de gevallen springen opa en oma bij omdat de kosten van de reguliere opvang, ondanks de overheidssubsidie die ouders kunnen aanvragen, te hoog zijn.

MORELE DRUK

Maar ook morele druk speelt volgens pedagoog en therapeut Marijke Bisschop een grote rol bij de beslissing van opa's en oma's om structureel voor hun kleinkinderen te zorgen.

Bisschop sprak met tientallen grootouders voor haar boek 'Helpen zorgen voor je kleinkinderen', een gids voor wie op de kleinkinderen past.

„De opvatting heerst dat je er niet over nadenkt óf je gaat oppassen. Je dóet het gewoon", zegt Bisschop. „Sommige vrouwen, want het zijn vooral de oma's die oppassen, lopen er op die manier blind in. Bij het eerste kleinkind is het allemaal nog reuzenschattig. 'Geef die baby maar hier', zeggen ze. Voor ze het weten zijn er drie kleinkinderen en verwachten de ouders dat oma ze alle drie opvangt."

Bisschop is zelf oma. En hoewel haar kinderen het haar nooit hebben gevraagd, zou ze nooit vaste oppas willen zijn. „Net als veel andere grootouders van nu ben ik nog actief, ik werk veel. Maar om me heen zie ik het gebeuren, hoor, dat actieve vrouwen veranderen in oma's die thuisblijven voor de kleinkinderen. Ieder zijn keuze, maar ik wil dat niet laten gebeuren." De van oorsprong Nederlandse Bisschop woont al jaren in Brussel. Pedagoog Marga Schiet bevestigt het beeld dat Bisschop schetst. Volgens haar is vaak sprake van een loyaliteitsconflict tussen de grootouders en de ouders van hun kleinkinderen.

„Hoewel de meeste opa's en oma's zich geen slachtoffer van het oppassen voelen, vinden ze het wel heel moeilijk om nee te zeggen", weet Schiet. „Dat is het gevolg van het eeuwige idee dat je altijd voor je kinderen en dus ook voor je kleinkinderen moet klaarstaan."

TAAK VOLBRACHT

Een rare situatie eigenlijk, vindt Bisschop. „Je hebt je kinderen grootgebracht, jouw taak is volbracht. Dit is hét moment om tijd voor jezelf te nemen. Weet dus waar je aan begint en wees flink. Zeg waar het op staat, stel je grenzen. Binnen die grenzen zijn genoeg mogelijkheden.”

Oma Lida Bos uit Wormerveer stelde zo'n duidelijke grens. Na de geboorte van haar eerste kleinkind, zo'n elf jaar geleden, boden zij en haar man spontaan aan om op te passen. Voor niet meer dan één dag in de week.

„We passen met liefde op en vinden het een verrijking om op deze manier bij onze kleinkinderen, het zijn er inmiddels drie, betrokken te zijn. Maar we zijn op een leeftijd dat we van het leven willen genieten. Bovendien werk ik zelf ook. Eén dag in de week is daarom precies goed.”

Duidelijkheid moet er volgens Bisschop ook zijn over het mee-opvoeden, een taak die grootouders die veelvuldig oppassen er automatisch bij krijgen. Een conflict ligt op de loer.

„Hoewel oma de opvoeding van de ouders natuurlijk niet mag ondermijnen, is ze wel baas in eigen huis. Zij beslist of haar kleinkind cola drinkt.”

STANK VOOR DANK

Ouders die daar moeite me hebben, moeten dat bespreken en dat valt de meesten zwaar.

„Grootouders denken snel: 'Ik zorg goed voor je kind en nu krijg ik stank voor dank.'

Kinderen weten dat en vinden het daarom moeilijk om over regels en afspraken te praten." En dat praten is juist nodig om conflicten te voorkomen.

Opa en oma Van der Heide hebben vooraf met hun dochters over de opvoeding van hun kleinkinderen gepraat. „We kunnen en willen niet alleen verwenopa en -oma zijn", zegt Van der Heide. „Onze eigen kinderen hebben we geprobeerd zo goed mogelijk op te voeden. Die verantwoordelijkheid voelen we ook voor onze kleinkinderen.”

Van der Heide vindt het zijn taak om ze normen en waarden bij te brengen. „Simpele dingen, waarvan we weten dat onze dochters daar waarde aan hechten, zoals aan tafel blijven zitten tijdens het eten en op je beurt wachten.”

Aan oppasschriftjes met daarin regels en afspraken doen ze niet. "Onze dochters voeden hun kinderen op zoals ze zelf zijn opgevoed. Dat maakt het oppassen en mee-opvoeden voor ons een tweede natuur.”

'Helpen zorgen voor je kleinkinderen' verschijnt 22 april, ISBN 9789020976168. Van Marga Schiet verscheen het boek 'Opa's en oma's van nu', ISBN 9789049999148.

TIPS VOOR OPPASOMA'S EN -OPA'S

- Stel vooraf duidelijke grenzen. Spreek ook af wat er in vakanties - die van de kleinkinderen en die van jezelf - gebeurt
- Houd rekening met elkaars tijd en territorium.
- Respecteer de opvoedregels van de ouders en wees duidelijk over je eigen huisregels.
- Realiseer je dat je kleinkinderen niet jouw kinderen zijn.
- Moeite met de opvoeding? Vraag de ouders hoe zij met moeilijke kwesties omgaan.